

**HOTUBA YA WAZIRI WA ULINZI NA
JESHI LA KUJENGA TAIFA MHESHIMIWA
DKT. HUSSEIN ALI MWINYI (MB)
AKIWASILISHA BUNGENI MAKADIRIO YA
MAPATO NA MATUMIZI YA FEDHA
KWA MWAKA 2017/18**

YALIYOMO

UTANGULIZI	1
MALENGO NA MAJUKUMU YA WIZARA ..	6
UTEKELEZAJI WA MAONI NA USHAURI WA KAMATI YA KUDUMU YA BUNGE YA MAMBO YA NJE, ULINZI NA USALAMA....	10
HALI YA ULINZI NA USALAMA WA MIPAKA YA NCHI	10
Mpaka wa Mashariki	12
Mpaka wa Kaskazini	12
Mpaka wa Magharibi	13
Mpaka wa Kusini	13
UTEKELEZAJI WA MPANGO NA BAJETI YA MWAKA 2016/17	14
MAFANIKIO YA UTEKELEZAJI WA MPANGO NA BAJETI YA MWAKA WA FEDHA 2016/17	19
Matumizi ya shughuli za kawaida	19
Matumizi ya shughuli za maendeleo.....	30
CHANGAMOTO ZA UTEKELEZAJI WA MPANGO NA BAJETI KATIKA MWAKA WA FEDHA 2016/17	42
MPANGO NA MWELEKEO WA BAJETI KWA MWAKA WA FEDHA 2017/18	43
SHUKRANI	45
MAKADIPIO YA MAPATO NA MATUMIZI YA BAJETI YA MWAKA 2017/18	47

VIAMBATISHO

Mchanganuo wa Bajeti ya Mwaka wa Fedha 2016/17	16
Mchanganuo wa Fedha zilizopokelewa kwa ajili ya matumizi ya kawaida na maendeleo hadi Mwezi Aprili, 2017	50

UTANGULIZI

1. **Mheshimiwa Spika**, kufuatia taarifa iliyowasilishwa leo hapa Bungeni na Mwenyekiti wa Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Mambo ya Nje, Ulinzi na Usalama, naomba kutoa hoja kwamba Bunge lako Tukufu likubali kupokea, kujadili na kupitisha Mpango na Makadirio ya Mapato na Matumizi ya Wizara ya Ulinzi na Jeshi la Kujenga Taifa kwa Mwaka wa Fedha 2017/18.

2. **Mheshimiwa Spika**, kwanza napenda kuchukua fursa hii kumshukuru Mwenyezi Mungu, mwingi wa rehema, kwa kuniwezesha kuwasilisha hotuba yangu ya bajeti kwa mwaka wa fedha 2017/18 mbele ya Bunge lako Tukufu. Pili, namshukuru kwa dhati Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania na Amiri Jeshi Mkuu, **Mhe. Dkt. John Pombe Joseph Magufuli**, kwa kuniamini kuendelea kuiongoza Wizara ya Ulinzi na Jeshi la Kujenga Taifa. Kwa namna ya pekee nachukua fursa hii kuungana na watanzania kwa ujumla kumpongeza Mhe. Rais kwa kuchaguliwa kwake kwa kishindo kuwa Mwenyekiti wa Tano wa Chama cha Mapinduzi kufuatia Uchaguzi wa Viongozi

wa Chama uliofanyika tarehe 23 Julai, 2016 mjini Dodoma. Watanzania wana matumaini makubwa na safu ya uongozi wa Chama chini ya Mwenyekiti wake ambaye pia ni Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania na Amiri Jeshi Mkuu. Vilevile, napenda kuwashukuru Makamu wa Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania **Mhe. Samia Suluhu Hassan** na Waziri Mkuu, **Mhe. Kassim Majaliwa Majaliwa (Mb)** kwa miongozo na maelekezo wanayonipatia katika kutekeleza majukumu ya Wizara yangu.

3. ***Mheshimiwa Spika***, ahadi yangu kwa Mhe. Rais, kwenu Waheshimiwa Wabunge na Watanzania wenzangu ni kuwa, nitaendelea kutekeleza majukumu niliyokabidhiwa kwa uadilifu na uaminifu mkubwa. Uongozi wa Awamu ya Tano chini ya Mhe. Rais na wasaidizi wake wakuu katika kipindi cha takriban mwaka mmoja na nusu tangu uingie madarakani umekuwa ni mfano wa kuigwa na umeweka historia ya kipekee nchini kwa kuendelea kutekeleza kwa kasi na ufanisi mkubwa ahadi zilizomo kwenye Ilani ya CCM ya Uchaguzi Mkuu wa Mwaka 2015.

4. **Mheshimiwa Spika**, naomba nitumie fursa hii pia kumpongeza Jenerali Venance Salvatory Mabeyo kwa kuteuliwa kuwa Mkuu wa Majeshi ya Ulinzi. Aidha, nimpongeze Luteni Jenerali James Aloyce Mwakibolwa kwa kuteuliwa kuwa Mnadhimu Mkuu wa Majeshi ya Ulinzi. Kipekee, napenda kumshukuru Mkuu wa Majeshi ya Ulinzi Mstaafu Jenerali Davis Adolf Mwamunyange kwa utumishi wake uliotukuka na kwa namna tulivyoshirikiana katika kuliongoza Jeshi la Ulinzi la Wananchi wa Tanzania kwa mafanikio makubwa.

5. **Mheshimiwa Spika**, napenda kukupongeza wewe, Spika wa Bunge hili Mhe. Job Yustino Ndugai (Mb), Naibu Spika Mhe. Dkt. Tulia Ackson (Mb) pamoja na Wenyeviti wa Bunge kwa kuendesha vizuri shughuli za Bunge. Namuomba Mwenyezi Mungu azidi kuwapa maarifa, hekima, busara na nguvu za kuendelea kuongoza Bunge hili katika kutekeleza majukumu yake mazito na nyeti.

6. **Mheshimiwa Spika**, vile vile, napenda kutumia nafasi hii kuwashukuru Mwenyekiti wa Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Mambo ya Nje, Ulinzi na Usalama Mhe. Balozi Adadi

Rajabu (Mb), Makamu Mwenyekiti Mhe. Kanali Mstaafu Ally Khamis Masoud (Mb) na Wajumbe wote wa Kamati hii Tukufu kwa kuendelea kunipa ushirikiano mkubwa katika kuiongoza Wizara ya Ulinzi na Jeshi la Kujenga Taifa. Kamati hii imetupatia ushauri mzuri wakati wa kuchambua mapendekezo ya makadirio ya Mapato na Matumizi ya Wizara yangu kwa mwaka 2017/18. Maoni na mapendekezo yao yametusaidia sana katika kuandaa mpango na bajeti hii.

7. ***Mheshimiwa Spika***, nachukua fursa hii kuwapongeza Waheshimiwa wafuatao: Alhaji Abdallah Majura Bulembo (Mb.), Prof. Palamagamba John Aidan Mwaluko Kabudi (Mb.), Anne Killango Malecela (Mb.), Salma Rashidi Kikwete (Mb.), Dkt. Mch. Getrude Lwakatare (Mb.) na Catherine Ruge (Mb) kwa kuteuliwa kuwa Wabunge wa Bunge la Jamhuri la Muungano wa Tanzania na Mhe. Juma Ali Juma (Mb.) kwa kuchaguliwa kuwa Mbunge wa Jimbo la Dimani. Aidha, nampongeza Prof. Palamagamba John Aidan Mwaluko Kabudi (Mb.) kwa kuteuliwa kuwa Waziri wa Katiba na Sheria.

8. **Mheshimiwa Spika**, nitumie fursa hii kutoa salamu za pole kwako Mhe. Spika, Waheshimiwa Wabunge na Watanzania wote kwa kuondokewa na mpendwa wetu Mhe. Samweli John Sitta Mbunge Mstaafu wa Jimbo la Urambo Mashariki na Spika wa Bunge la Tisa la Jamhuri ya Muungano wa Tanzania. Pia, natoa pole kwako Mhe. Spika kufuatia kifo cha Mhe. Hafidh Ally Tahir aliyekuwa Mbunge wa Jimbo la Dimani, Zanzibar kilichotokea tarehe 11 Novemba, 2016 na Mhe. Dkt. Elly Marko Macha aliyekuwa Mbunge wa Viti Maalum kilichotokea tarehe 31 Machi, 2017.

9. **Mheshimiwa Spika**, ninaungana na wenzangu wote waliotangulia kuwapa pole wale waliopatwa na majanga, pamoja na kufiwa na ndugu, jamaa na wapendwa wao katika matukio mbalimbali yaliyotokea nchini yakiwemo tetemeko la Ardhi lililotokea Kagera tarehe 10 Septemba, 2016 na ajali mbalimbali za vyombo vya usafiri yakiwemo mabasi ya abiria. Kwa namna ya pekee natumia fursa hii kuwapa pole wazazi, walimu na watanzania wote kutokana na vifo vya wanafunzi 32, walimu 2 na dereva wa Shule ya Msingi Lucky Vincent ya mjini Arusha

vilivyotokana na ajali ya basi iliyotokea tarehe 06 Mei, 2017 katika eneo la Rhotia Wilayani Karatu. Naomba Mwenyezi Mungu azilaze roho za marehemu mahali pema peponi na kuwajalia majeruhi wote kupona haraka na kurejea katika masomo yao.

10. **Mheshimiwa Spika**, baada ya maelezo hayo ya utangulizi, napenda sasa kuchukua fursa hii kuwasilisha hotuba yangu ambayo kiujumla imejikita katika maeneo makuu yafuatayo: Malengo na majukumu ya Wizara; Hali ya Usalama na Mipaka katika mwaka 2016/17; Utekelezaji wa Maoni na Ushauri wa Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Mambo ya Nje, Ulinzi na Usalama, Utekelezaji wa Mpango na Bajeti ya mwaka 2016/17 na Mpango na Makadirio ya Bajeti kwa mwaka 2017/18.

MALENGO NA MAJUKUMU YA WIZARA

11. **Mheshimiwa Spika**, kama ilivyo katika **Dira** ya Wizara ya Ulinzi na Jeshi la Kujenga Taifa, Wizara imeendelea kuwa Taasisi iliyotukuka ya kulinda na kudumisha amani na usalama wa Taifa letu. Vivyo hivyo, **Dhima** ya Wizara ni kuendelea kulinda Jamhuri ya

Muungano wa Tanzania dhidi ya adui wa aina yoyote kutoka ndani au nje ya nchi na kuhakikisha kuwa mamlaka na maslahi ya nchi yetu yanakuwa salama.

12. **Mheshimiwa Spika**, katika kufanikisha Dhima yake, malengo ya Wizara ya Ulinzi na Jeshi la Kujenga Taifa yameendelea kuwa kama ifuatavyo:

- i. Kuwa na Jeshi dogo na mahiri la Ulinzi wa Nchi lenye weledi, zana bora, vifaa vya kisasa na mawasiliano salama;
- ii. Kuendelea kuwajengea vijana wa kitanzania moyo wa uzalendo, ukakamavu, maadili mema, utaifa na kuwafundisha stadi za kazi;
- iii. Kuendeleza utafiti na kujenga uwezo katika teknolojia za kijeshi;
- iv. Kuimarisha Jeshi la Akiba;
- v. Kusaidia Mamlaka za Kiraia katika kukabiliana na athari za majanga na matukio yanayoweza kuhatarisha

maisha, amani na utulivu nchini;
na

- vi. Kudumisha amani na usalama kwa kushirikiana na nchi nyingine duniani.

13. **Mheshimiwa Spika**, ili kufikia malengo yaliyoainishwa, Wizara itaendelea kusimamia utekelezaji wa majukumu yafuatayo:

- i. Kuandikisha wanajeshi wenye sifa stahiki kwa lengo la kuwa na Jeshi dogo na mahiri kwa ajili ya Ulinzi wa Taifa na kuwapatia mafunzo na mazoezi ya kinadharia na kivitendo;
- ii. Kuwapatia wanajeshi makazi, zana, vifaa na vitendea kazi bora na vya kisasa pamoja na kusimamia matumizi na matunzo yake;
- iii. Kuendesha mafunzo na mazoezi ya Mgambo;
- iv. Kuboresha mitaala ya mafunzo ya JKT kwa vijana ili kuwaandaa kuwa wakakamavu, wenye nidhamu na

kuwajengea moyo wa uzalendo na mshikamano wa kitaifa na kutekeleza shughuli za kujitegemea;

- v. Kuendeleza utafiti na uhawilishaji wa teknolojia za kijeshi kupitia Mashirika ya Mzinga na Nyumbu;
- vi. Kuwezesha Shirika la Uzalishaji Mali la Jeshi la Kujenga Taifa (SUMAJKT) kuwa na tija na faida itakayochangia katika uendeshaji wa shughuli za Jeshi la Kujenga Taifa;
- vii. Kushirikiana na Mamlaka za Kiraia katika kukabiliana na majanga na dharura za kitaifa pale inapohitajika; na
- viii. Kuimarisha ushirikiano na nchi nyingine katika nyanja za kijeshi na kiulinzi kupitia Jumuiya za Kimataifa, Kikanda na ushirikiano na nchi moja moja.

UTEKELEZAJI WA MAONI NA USHAURI WA KAMATI YA KUDUMU YA BUNGE YA MAMBO YA NJE, ULINZI NA USALAMA

14. ***Mheshimiwa Spika***, wakati Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Mambo ya Nje, Ulinzi na Usalama ilipokaa na kujadili Makadirio ya Mapato, Mpango na Bajeti ya Wizara ya Ulinzi na Jeshi la Kujenga Taifa kwa mwaka wa fedha 2016/17 ilitoa maoni, ushauri na maelekezo kadhaa kwa Wizara hii yaliyolenga kuboresha utendaji na utekelezaji wa majukumu yake. Napenda kuliarifu Bunge lako Tukufu kuwa maoni, ushauri na maelekezo yaliyotolewa yamefanyiwa kazi na hoja mbalimbali zilizotolewa na Waheshimiwa Wabunge wakati wa mjadala huo pia zimezingatiwa katika mpango na bajeti ya mwaka wa fedha 2017/18 ninayowasilisha leo hapa Bungeni.

HALI YA ULINZI NA USALAMA WA MIPAKA YA NCHI

15. ***Mheshimiwa Spika***, hali ya Ulinzi na Usalama wa mipaka ya nchi yetu kwa ujumla ni shwari. Hata hivyo, kumekuwa na changamoto ya kutotengamaa kwa hali ya usalama kwenye baadhi ya nchi za Ukanda

wa Afrika Mashariki, Maziwa Makuu na Pembe ya Afrika ikiwa ni pamoja na Jamhuri ya Kidemokrasia ya Kongo, Burundi, Somalia na Sudan Kusini. Aidha, uwepo wa hali ya matishio ya ugaidi wa kimataifa umevilazimu vyombo vya Ulinzi na Usalama kwa kushirikiana na nchi jirani na raia wake kuendelea kuwa katika hali ya tahadhari na umakini ili endapo kutajitokeza dalili yoyote inayotishia usalama, hatua stahiki ziweze kuchukuliwa haraka iwezekanavyo.

16. **Mheshimiwa Spika**, hali ya mipaka ya nchi yetu yenye jumla ya urefu wa kilomita 5,390 ambayo inahusisha eneo la nchi kavu na eneo la maji imeendelea kuwa shwari. Vyombo vyetu vya Ulinzi na Usalama kwa kushirikiana na wananchi vimeendeleza jitihada za kuimarisha usalama wa mipaka hiyo hatua ambayo imechangia kudhibiti na kupunguza matukio na vitendo vyenye kutishia usalama kama vile, ugaidi, biashara ya dawa za kulevya, usafirishaji haramu wa binadamu, uhamiaji haramu na ujambazi. Hali ya mipaka yetu katika kipindi kinachopitiwa imekuwa kama ifuatavyo:

Mpaka wa Mashariki

17. **Mheshimiwa Spika**, katika mpaka huu ambao una urefu wa kilomita 1,413, nchi yetu inapakana na Bahari ya Hindi na pia nchi za Kenya, Visiwa vya Ushelisheli, Komoro na Msumbiji. Kwa ujumla hali ya usalama katika mpaka huu imeendelea kuwa shwari kutokana na kudhibitiwa kwa vitendo vya uharamia ambapo kumeambatana na kuongezeka kwa doria katika Bahari ya Hindi.

Mpaka wa Kaskazini

18. **Mheshimiwa Spika**, kwenye eneo la mpaka huu Tanzania imepakana na nchi za Kenya na Uganda. Hali ya usalama katika mpaka huu wenye urefu wa kilomita 1,221 kwa ujumla ni shwari licha ya tatizo la uingiaji wa wahamiaji haramu kutoka nchi za Ethiopia, Eritrea na Somalia ambao hujipenyeza kuingia nchini wakiwa safarini kuelekea maeneo ya Kusini mwa Afrika

Mpaka wa Magharibi

19. **Mheshimiwa Spika**, mpaka huu wenye urefu wa kilomita 1,220 ambako Tanzania imepakana na nchi za Burundi, Rwanda na Jamhuri ya Kidemokrasia ya Kongo (DRC) pamoja na kuwa shwari kwa ujumla umekuwa pia na changamoto kadhaa. Mojawapo ya changamoto hizo ni kutokukamilika kwa mazungumzo ya upatanishi ya pande zinazosigana nchini Burundi hali inayosababisha hali ya kiusalama kutotengamaa. Aidha, uwepo wa vikundi vya waasi vyenye silaha vinavyoendesha harakati za kimapigano dhidi ya Majeshi ya Serikali ya DRC na Majeshi ya Umoja wa Mataifa (MONUSCO) ambako kunasababisha ongezeko la wakimbizi hali ambayo inahatarisha usalama kwenye eneo la mpaka huo.

Mpaka wa Kusini

20. **Mheshimiwa Spika**, kwenye mpaka wa Kusini ambao una urefu wa kilomita 1,536 Tanzania inapakana na nchi za Msumbiji, Malawi na Zambia. Pamoja na hatua zinazoendelea za usuluhishi wa mgogoro wa

mpaka uliopo baina ya Tanzania na Malawi, kwa ujumla hali ya mpaka huu imeendelea kuwa shwari na wananchi wanaendelea na shughuli zao kama kawaida.

UTEKELEZAJI WA MPANGO NA BAJETI YA MWAKA 2016/17

21. ***Mheshimiwa Spika***, katika mwaka wa fedha 2016/17, Wizara ya Ulinzi na Jeshi la Kujenga Taifa ilikadiria kukusanya mapato ya jumla ya **shilingi 68,406,000.00** kupitia mafungu yake matatu ya 38-NGOME, 39-JKT na 57-Wizara. Kufikia mwezi Aprili, 2017 mafungu hayo yalifanikiwa kukusanya mapato ya jumla ya **shilingi 43,516,561.80** sawa na **asilimia 63.6** ya makadirio. Chanzo kikuu cha makusanyo hayo ni mauzo ya nyaraka za zabuni ambayo yameendelea kupungua kwa kuwa utangazaji wa zabuni kwa sasa unafanywa pia na Wakala wa Huduma ya Ununuzi Serikalini (GPSA).

22. ***Mheshimiwa Spika***, katika Bajeti ya Mwaka wa Fedha 2016/17, Wizara ya Ulinzi na Jeshi la Kujenga Taifa iliidhinishiwa na Bunge lako Tukufu jumla ya **shilingi 1,736,578,102,510.00** kwa ajili ya matumizi

ya kawaida na maendeleo kwa mafungu yake matatu. Kati ya fedha hizo, bajeti ya kawaida inayojumuisha mishahara na matumizi mengineyoni **shilingi 1,488,578,102,510.00** na bajeti kwa ajili ya shughuli za maendeleo ni **shilingi 248,000,000,000.00**. Mchanganuo wa bajeti kwa kila fungu umeoneshwa katika Jedwali Na. 1.

Jedwali Na. 1: Mchanganuo wa Bajeti ya Mwaka wa Fedha
2016/17

Fungu	Matumizi		
	Kawaida	Maendeleo	Jumla
NGOME	1,187,543,710,510	10,000,000,000	1,197,543,710,510
JKT	282,034,214,000	8,000,000,000	290,034,214,000
Wizara	19,000,178,000	230,000,000,000	249,000,178,000
Jumla	1,488,578,102,510	248,000,000,000	1,736,578,102,510

23. **Mheshimiwa Spika**, hadi kufikia mwezi Aprili, 2017 Wizara ilikuwa imepokea jumla ya **shilingi 1,199,292,622,613.00** sawa na **asilimia 69.1** ya bajeti yake yote. Kati ya fedha hizo, **shilingi 1,163,392,622,613.00** sawa na asilimia 78.2 ya bajeti iliyoidhinishwa kwa ajili ya matumizi ya kawaida zilipokelewa. Fedha hizo zimetumika kutekeleza majukumu na mipango ya kazi, kulipia mishahara na posho mbalimbali muhimu ikiwa ni pamoja na kugharamia huduma mbalimbali zikiwemo stahili za Wanajeshi na Watumishi wa Umma, uendeshaji wa Ofisi na kulipa madeni ya Wazabuni.

24. **Mheshimiwa Spika**, kwa upande wa matumizi ya maendeleo, fedha zilizopokelewa ni shilingi **35,900,000,000.00** sawa na **asilimia 14.5** ya fedha zote zilizoidhinishwa kwa ajili ya matumizi hayo. Fedha hizo zimetumika kulipia madeni ya kimikataba, ujenzi wa miundombinu ya maji safi na maji taka vikosini, kuingiza huduma ya maji na umeme katika baadhi ya nyumba 6,064 zilizojengwa kwa makazi ya Wanajeshi na uingizajiumemekatikaminarayamawasiliano iliyosimikwa katika mikoa ya Morogoro na Dodoma, kuendeleza ukarabati wa maghala ya silaha na milipuko na ukarabati wa kambi mpya tano za Milundikwa na Luwa (Rukwa),

Itaka (Songwe), Mpwapwa (Dodoma) na Makuyuni (Arusha). Mchanganuo wa fedha zilizopokewa kwa ajili ya matumizi ya kawaida na maendeleo hadi mwezi Aprili, 2017 umeoneshwa katika **Kiambatisho Na. 1.**

25. **Mheshimiwa Spika**, kwa kuangalia mchanganuo wa fedha zilizopokelewa hadi kufikia mwezi Aprili, 2017, mwenendo wa upatikanaji wa fedha kwa ajili ya matumizi ya kawaida kwa mafungu yote matatu ya Wizara hususan fedha za mishahara na chakula kwa wanajeshi katika kipindi hicho ulikuwa ni wa kuridhisha. Fedha kwa ajili ya mishahara na marupurupu zilipokelewa kulingana na makisio ya bajeti. Kwa upande wa fedha za shughuli za maendeleo, fedha zilizopokelewa hazikuweza kukidhi mahitaji na hivyo kuathiri utekelezaji wa shughuli za maendeleo ikiwa ni pamoja na ulipaji wa madeni ya kimikataba.

MAFANIKIO YA UTEKELEZAJI WA MPANGO NA BAJETI YA MWAKA WA FEDHA 2016/17

Matumizi ya Shughuli za Kawaida

26. **Mheshimiwa Spika**, katika mwaka wa fedha 2016/17, Wizara imefanikiwa kulipia mahitaji na huduma muhimu kwa maafisa, askari, vijana wa Jeshi la Kujenga Taifa na watumishi wa umma. Aidha, kwa kutumia fedha hizi majukumu mbalimbali ya kiulinzi yaliyotekelezwa ni pamoja na: kufanya mafunzo na mazoezi ya kijeshi, mafunzo ya Mgambo, ushirikiano wa kiulinzi na kijeshi na nchi nyingine, ushirikiano na Jumuiya za Kikanda na Kimataifa, ushirikiano wa Jeshi na Mamlaka za Kiraia na Mafunzo ya JKT.

Mafunzo na Mazoezi ya Kijeshi

27. **Mheshimiwa Spika**, katika mwaka 2016/17 Jeshi la Ulinzi la Wananchi wa Tanzania, limeendelea kutoa mafunzo na mazoezi kwa wanajeshi wake ili kujiimarisha kiulinzi. Jeshi letu lilifanikiwa kufanya mazoezi mbalimbali ya kimataifa na ya ndani yafuatayo: **“Ex - Eastern Accord”** lililofanyika

Tanzania kuanzia tarehe 10 – 22 Julai, 2016 chini ya **USARAF**; “**Ex - Amphibious Landing**” lililofanyika Bagamoyo kuanzia tarehe 19 Agosti, 2016 hadi tarehe 5 Septemba, 2016 ikiwa ni sehemu ya maadhimisho ya sherehe za miaka 52 ya JWTZ; “**Ex - Ushirikiano Imara**” lililofanyika Mombasa nchini Kenya kuanzia tarehe 17 - 19 Novemba, 2016. Aidha, Jeshi liliendelea kutoa mafunzo kwa Maafisa na Askari kwenye vyuo, shule na vituo mbalimbali vya mafunzo kwa wanajeshi katika ngazi mbalimbali ndani na nje ya nchi. Mazoezi na mafunzo haya yalilenga kuwajengea wanajeshi wetu uwezo, weledi na umahiri wa kiutendaji.

Mafunzo ya Mgambo

28. **Mheshimiwa Spika**, mafunzo ya Mgambo kwa wananchi yameendelea kutolewa na Jeshi la Ulinzi la Wananchi wa Tanzania. Katika kipindi cha mwaka 2016/17, JWTZ kwa kushirikiana na Vyombo vya Usalama limeendesha mafunzo katika ngazi mbalimbali ambapo jumla ya wananchi 13,997 walifuzu. Hili ni ongezeko la wahitimu 7,241 sawa na asilimia 51.7 ikilinganishwa na wananchi 6,756 waliopata mafunzo hayo

mwaka 2015/16. Naendelea kutoa wito kwa Viongozi wa ngazi mbalimbali kuhamasisha wananchi kushiriki katika mafunzo ya Mgambo. Kwa maagizo ya Mhe. Rais, jumla ya askari Mgambo 48 walioshiriki katika “**Ex - Onesha Uwezo wa Medani**” lililofanyika katika Mkoa wa Arusha na “**Ex - Amphibious Landing**” lililofanyika katika Mikoa ya Dar es Salaam na Pwani waliandikishwa katika Jeshi la Ulinzi la Wananchi wa Tanzania.

Huduma za Afya na Tiba

29. **Mheshimiwa Spika**, katika kipindi husika, Wizara ya Ulinzi na Jeshi la Kujenga Taifa imeendelea kutoa huduma za matibabu kwa maafisa, askari, watumishi wa umma, familia zao na wananchi kwa ujumla. Huduma hizo zimekuwa zikitolewa katika hospitali na vituo vya tiba vya Jeshi hapa nchini. Katika kipindi hicho jumla ya wananchi 217,887 walipata matibabu katika zahanati, vituo vya afya na hospitali za Jeshi. Aidha, Wizara imeendelea na maboresho ya huduma za matibabu kwa Wanajeshi na familia zao, ambapo mchakato wa kuanzisha Mfuko wa Bima ya Afya kwa ajili ya Wanajeshi ulioanza mwaka wa fedha 2015/16 unaendelea

kufanyiwa kazi. Hati Maalum (instrument) ya mapendekezo ya uanzishwaji wa Mfuko huo na mabadiliko ya kanuni namba 26 na 27 ya Juzuu ya Kwanza (I) Utawala vimeandaliwa ili viweze kuwasilishwa kwa Mhe. Rais na Amiri Jeshi Mkuu kwa ajili ya kuridhiwa.

Ushirikiano wa Kiulinzi na Kijeshi na Nchi Nyingine

30. **Mheshimiwa Spika**, ushirikiano kati ya nchi yetu na nchi nyingine katika nyanja za kijeshi ni suala muhimu katika mustakabali wa ulinzi na usalama. Jeshi la Ulinzi la Wananchi wa Tanzania limeendelea kuwa na ushirikiano mzuri na majeshi ya nchi nyingine hususan katika eneo linalohusu nafasi za mafunzo. Katika mwaka fedha 2016/17 Maafisa na Askari zaidi ya 350 wamekwenda kusoma kozi mbalimbali katika nchi rafiki zikiwemo Afrika Kusini, Burundi, Canada, China, Falme za Kiarabu, India, Kenya, Marekani, Misri, Morocco, Rwanda, Uganda, Uingereza, Ujerumani, Urusi na Zambia. Aidha, maafisa kutoka katika baadhi ya nchi hizi wapo hapa nchini katika vyuo vyetu vya kijeshi kwa mafunzo. Vyuo hivyo ni Chuo cha Maafisa Monduli, Chuo cha Ukamanda na

Unadhimu (CSC) Arusha na Chuo cha Ulinzi wa Taifa (NDC) Dar es Salaam.

Ushirikiano na Jumuiya za Kikanda na Kimataifa

31. **Mheshimiwa Spika**, Jeshi la Ulinzi la Wananchi wa Tanzania, limeendelea kushiriki katika operesheni za ulinzi wa amani chini ya Umoja wa Nchi za Afrika (African Union) na Umoja wa Mataifa. Nchi yetu imeendelea kuwa na vikosi vyake Darfur nchini Sudan maeneo ya Khor-Abeche; Shangli Tobayi na Menawash chini ya UNAMID. Aidha, Jeshi letu limeendelea kuwepo Mashariki mwa Jamhuri ya Kidemokrasia ya Kongo (DRC) kama sehemu ya MONUSCO “Force Intervention Brigade” (FIB). Pia, Kombania mbili za Polisi Jeshi zipo nchini Lebanoni kwa majukumu kama hayo. Vikosi na maafisa wa JWTZ waliopo kwenye Operesheni za Ulinzi wa Amani katika maeneo hayo wote wanaendelea vizuri na utekelezaji wa majukumu yao. Vilevile, katika kudumisha mahusiano na kuzuia matishio ya utekaji wa meli katika Bahari ya Hindi, tumeendelea kushirikiana na nchi mbalimbali zikiwemo, nchi za Jumuiya za Afrika Mashariki na

Jumuiya ya Maendeleo ya Nchi za Kusini mwa Afrika, Afrika Kusini, Australia, Bangladesh, China, Hispania, India, Iran, Italia, Pakistan, Sierra Leone, Ufaransa, The Netherlands, Uingereza na Urusi.

Ushirikiano wa Jeshi na Mamlaka za Kiraia

32. **Mheshimiwa Spika,** katika kudhihirisha utayari wa Jeshi letu kushikiri katika shughuli mbalimbali za kiraia na utoaji wa huduma na misaada wakati wowote inapohitajika, katika mwaka wa fedha 2016/17 Jeshi la Ulinzi la Wananchi wa Tanzania limeshiriki katika kutoa misaada kwenye maafa ya tetemeko la ardhi lililotokea Mkoani Kagera. Misaada hiyo imehusisha kurejesha miundombinu iliyoharibika, ujenzi wa majengo ya Taasisi za Serikali pamoja na kusaidia wananchi. Aidha, Wizara ilichangia shilingi 76,125,000.00 kwa waathirika wa tetemeko hilo. Nachukua fursa hii kuzipongeza Mamlaka za Kiraia na Taasisi zote kwa kutoa ushirikiano mzuri kwa Jeshi wakati wa kutekeleza majukumu hayo.

33. **Mheshimiwa Spika,** katika kukabiliana na vitendo vya kihalifu, Wizara, kupitia JWTZ, imeendelea kushirikiana na

Vyombo vingine vya Usalama na mataifa mengine katika kupambana na matishio ya kiusalama yakiwemo ugaidi, uharamia na biashara haramu ya dawa za kulevywa. Aidha, JWTZ limeshiriki katika Operesheni Amboni 2 Mkoani Tanga iliyoanza mwezi Mei, 2016 na kufungwa rasmi mwezi Desemba 2016 ambapo wahalifu hao walidhibitiwa.

34. ***Mheshimiwa Spika***, Wizara imekuwa mstari wa mbele katika kutekeleza agizo la Mhe. Rais la kutatua tatizo la uhaba wa madawati katika shule za Serikali za msingi na sekondari. Aidha, kupitia Taasisi na Mashirika yake Wizara ilipewa jukumu la kutengeneza madawati 60,000. Kazi hiyo ilifanyika kwa ufanisi na weledi mkubwa. Katika zoezi hilo, JKT ilichangia madawati ya ziada 5,005. Wizara kupitia JWTZ imesimamia ujenzi wa Shule ya Sekondari Ihumwa iliyopo Dodoma na inaendelea kusimamia ujenzi wa Shule ya Sekondari ya Ihungo iliyopo Kagera iliyoathirika na tetemeko la ardhi mwaka 2016.

Mafunzo ya Jeshi la Kujenga Taifa kwa Vijana

35. **Mheshimiwa Spika**, mafunzo ya Jeshi la Kujenga Taifa yameendelea kutolewa kwa vijana wa kujitolea na wale wa Mujibu wa Sheria kwa lengo la kujenga uzalendo, ukakamavu, maadili mema, utaifa pamoja na kutoa stadi za kazi. Katika mwaka 2016/17, Jeshi la Kujenga Taifa limefanikiwa kuendesha mafunzo kwa vijana 14,748 wa mujibu wa sheria (Compulsory National Service Training), ambapo kati yao wavulana ni 10,863 na wasichana 3,885 waliohitimu Kidato cha Sita mwaka 2016. Idadi hiyo ni sawa na asilimia 73.7 ya lengo la kuchukua vijana 20,000. Pia, JKT limefanikiwa kuchukua vijana wapya wa kujitolea 9,848 kwa ajili ya mafunzo ambapo kati yao, wavulana ni 7,154 na wasichana ni 2,694. Idadi hiyo ni sawa na asilimia 98.5 ya lengo la kuchukua vijana 10,000.

36. **Mheshimiwa Spika**, wakati wa kuandikisha vijana wa kujitolea kwa ajili ya kujiunga na mafunzo hayo, hutakiwa kujaza na kusaini fomu maalum ya mkataba yenye masharti kwamba kijana awe tayari kurudi nyumbani mara amalizapo mkataba

wake. Pamoja na dhamira ya Serikali ya kutoa ajira kwa vijana wanaohitimu mafunzo katika Jeshi la Kujenga Taifa, sio vijana wote wanaohitimu mafunzo hayo wanaweza kupata ajira katika vyombo vya ulinzi, usalama au Taasisi zake. Hivyo, napenda kutoa rai kwa vijana wanaopata mafunzo ya JKT wazingatie maarifa na ujuzi wanaoupata hususan wa stadi za kazi ili waweze kujiajiri, kujitegemea na hata kuajiri wengine.

37. Mheshimiwa Spika, Wizara, kupitia JKT, imeendelea kutoa mchango katika kuwapatia vijana wa Kitanzania fursa mbalimbali za ajira kwa kujiajiri wenyewe au kuajiriwa katika Vyombo vya Ulinzi na Usalama, Taasisi za Umma na Kampuni Binafsi. Katika kutekeleza agizo la Mhe. Rais na Amiri Jeshi Mkuu kwa Vyombo vya Ulinzi na Usalama la kuajiri vijana waliohitimu mafunzo ya JKT, jumla ya vijana 732 wa Operesheni Miaka 50 ya Muungano na vijana idadi 6,072 wa Operesheni Kikwete wamenufaika na utaratibu huo katika mwaka wa fedha 2016/17. Aidha, vijana 46 walioshiriki Zoezi la Miaka 52 ya JWTZ waliandikishwa katika Jeshi la Ulinzi la Wananchi wa Tanzania.

38. **Mheshimiwa Spika**, katika kuboresha mafunzo ya ujasiriamali na kuwajengea uwezo vijana wanaohitimu mafunzo ya Jeshi la Kujenga Taifa, Baraza la Taifa la Uwezeshaji Wananchi Kiuchumi kwa kushirikiana na JKT, liliendesha mafunzo ya ujasiriamali na uendesaji biashara kwa wakufunzi wa vijana wa JKT 134 kwa lengo la kuwafundisha vijana wa kujitolea ili waweze kupata stadi zitakazowawezesha kujitegemea na kujiajiri wenyewe pindi wamalizapo Mkataba. Mafunzo hayo yaliendesha na wataalam wanaotambuliwa na Shirika la Kazi Duniani (ILO) katika Vituo vya **831KJ** –Mgulani, **834KJ** –Makutopora na **841KJ** –Mafinga. Kwa kupitia Bunge lako Tukufu, napenda kutoa wito kwa vijana hao kujiunga katika vikundi ili Baraza la Taifa la Uwezeshaji Wananchi Kiuchumi uweze kuwaunganisha katika mabenki na taasisi nyingine za kifedha kwa lengo la kupata mikopo yenye masharti nafuu.

Mapambano dhidi ya UKIMWI

39. **Mheshimiwa Spika**, Wizara imeendelea kusimamia kikamilifu mapambano dhidi ya maambukizi ya Virusi vya UKIMWI (VVU)

kwa Maafisa, Askari, Vijana, watumishi wa umma na familia zao. Mapambano dhidi ya maambukizi ya Virusi vya UKIMWI yanaendelea kwenye Wizara na Taasisi zake. Baadhi ya mikakati ya mapambano hayo ni pamoja na kutoa elimu kwa wahusika wote kupitia mpango wa Elimu Rika kwa vikundi ili kujadili kwa undani namna ya kujikinga na maambukizi ya UKIMWI na kupitia mpango wa Tohara kwa vijana wa kiume kwenye kambi za JKT. Mkakati mwingine ni upimaji wa hiari wa VVU kwa maafisa, askari, vijana na watumishi wa Umma na utoaji wa dawa za kufubaisha VVU na lishe kwa wale waliokwishaathirika.

Utawala Bora

40. **Mheshimiwa Spika**, Wizara ya Ulinzi na Jeshi la Kujenga Taifa imeendelea kutekeleza dhana ya Utawala Bora katika maeneo ya kazi kwa kushirikisha watumishi wake na wadau wengine wa Wizara. Wizara imeendelea kuwaelimisha na kuwakumbusha mara kwa mara Maafisa, Askari na Watumishi wa Umma kuhusu kuzingatia sheria na maadili ya utendaji kazi, uzalendo na kutokujihusisha kwa namna yoyote katika kutoa au kupokea

rushwa. Aidha, vikao mbalimbali kwenye vikosi vya JWTZ kuanzia ngazi ya patuni hadi kikosi hufanyika. Pia, viongozi wamekuwa wakifanya ziara mbalimbali vikosini ambapo masuala mbalimbali ya kisera na kistratejia hutolewa ufafanuzi. Wizara imeendelea kushirikisha wadau wa ndani na nje ya Wizara katika kuboresha huduma kwa wananchi na wadau wote kwa ujumla.

Utunzaji wa Mazingira

41. **Mheshimiwa Spika**, kwa upande wa mazingira, Wizara kupitia Jeshi imeendelea kushirikiana na jamii kutekeleza Sera ya Utunzaji na Uhifadhi wa Mazingira kwa kuhakikisha maeneo yake yanapandwa miti pamoja na kuchukua tahadhari ya moto. Katika mwaka wa fedha 2016/17 jumla ya miti 270,980 imepandwa kwenye vikosi mbalimbali.

Matumizi ya Shughuli za Maendeleo

42. **Mheshimiwa Spika**, fedha zilizopokelewa hadi mwezi Machi katika mwaka wa fedha 2016/17 kwa mafungu yote matatu, ilikuwa sawa na takriban

asilimia 14.5 ya bajeti iliyo dhinishwa. Wizara imeweza kutekeleza miradi ifuatayo: kukamilisha mradi wa ujenzi wa nyumba 6,064 awamu ya kwanza kwa ajili ya makazi ya wanajeshi; kulipia sehemu ya madeni ya kimikataba; kukarabati majengo pamoja na kuboresha mazingira ya kufanyia kazi na makazi katika kambi na vikosi vya JKT; ukarabati wa zana za ulinzi wa anga; ujenzi wa Bwalo la Maafisa katika Shule ya Kijeshi ya Ulinzi wa Anga Tanga; kuweka umeme katika baadhi ya minara ya Mawasiliano Salama Jeshini katika mikoa ya Morogoro na Dodoma.

Ujenzi wa nyumba, maghala na miundombinu mbalimbali

43. **Mheshimiwa Spika,** Wizara imeendelea kutekeleza mradi wa ujenzi wa nyumba 6,064 ambapo katika mwaka wa fedha 2016/17 huduma za maji na umeme katika nyumba hizo zimepelekwa na hivyo kuwezesha kuanza kutumika kwa nyumba hizo katika kambi zilizopo mikoa ya Arusha, Dar es Salaam, Dodoma, Kagera, Kaskazini Pemba, Kigoma, Morogoro, Pwani na Tanga.

Juhudi za kupata fedha za kukamilisha ujenzi wa nyumba 3,936 ili kufikia lengo la ujenzi wa nyumba 10,000 katika kambi zilizobaki zinaendelea. Vile vile, Wizara inaendelea na ujenzi wa maghala ya kuhifadhia milipuko, ambapo maghala 12 yamejengwa Makambako (Njombe) na maghala 6 yamejengwa Dunga (Zanzibar). Aidha, katika kipindi hicho, upanuzi wa uwanja wa ndege vita Ngerengere ulikamilika na kuzinduliwa rasmi na Rais na Amiri Jeshi Mkuu Mhe. Dkt. John Pombe Joseph Magufuli tarehe 06 Machi, 2017. Mradi wa ujenzi wa kituo maalum cha mafunzo (Comprehensive Training Centre) nao unaendelea vizuri na hadi sasa ujenzi umefikia asilimia 30.

Ununuzi wa Zana na Vifaa vya Kijeshi

44. **Mheshimiwa Spika**, katika juhudi za kuliongezea uwezo wa kiutendaji na kuimarisha mazingira ya kufanyia kazi, Serikali imeendelea kulipatia Jeshi zana na vifaa mbalimbali. Katika mwaka wa fedha 2016/17, Jeshi limepokea zana na vifaa mbalimbali kwa ajili ya ulinzi wa nchi kavu, anga na majini. Kupatikana kwa zana na vifaa hivyo kumeongeza uwezo wa Jeshi

kutekeleza majukumu yake ya msingi ya kiulinzi. Mpango wa ununuzi wa zana na vifaa vya kisasa na bora pamoja na mafunzo ya namna ya kutumia na kutunza zana na vifaa hivyo utakuwa endelevu.

Shirika la Uzalishaji Mali la JKT (SUMAJKT)

45. **Mheshimiwa Spika**, SUMAJKT limeendelea kutekeleza shughuli zake katika misingi ya kibiashara kupitia Kampuni Tanzu, Idara na miradi yake ifuatayo: Kampuni ya Ulinzi (SUMAJKT Guard Ltd); Kampuni ya Ujenzi (National Service Construction Department); Kampuni ya Ubia; Idara ya Kilimo, Uvuvi na Mifugo; Idara ya Viwanda na mradi wa matrekta.

46. **Mheshimiwa Spika**, SUMAJKT kupitia kampuni yake ya Ulinzi SUMAJKT Guard Ltd, inaendesha shughuli za ulinzi katika Ofisi za Serikali, Mashirika ya Umma na sekta binafsi zikiwemo Benki na Migodi. Kwa mwaka 2016/17, imefanikiwa kuongeza huduma za ulinzi kwa wafuatao: Wakala wa Serikali Mtandao (eGA); Air Tanzania Corporation Limited (ATCL); Julius Nyerere International Airport (JNIA); Mamlaka ya Chakula na

Dawa (TFDA); Local Authority Pension Fund (LAPF); Wakala wa Ndege za Serikali (TGFA); Medical Stores Department (MSD); Tanzania Insurance Regulatory Authority (TIRA); Wakala wa Nishati Vijijini (Rural Energy Agency); TANROADS; Procurement and Supplies Profession Technician Board (PSPTB); Tanzania Forests Services (TFS); Bank of Africa (BOA); BOT-Dodoma; FINCA; DCB Bank; Dar es Salaam Maritime Institute na KUDU Resources Ltd.

47. **Mheshimiwa Spika**, Kampuni imetoa mchango kwa Serikali kwa kupunguza tatizo la ajira nchini kwa kuajiri vijana 4,150 mwaka 2016/17 ikilinganishwa na vijana 2,777 mwaka 2015/16. SUMAJKT Guard Ltd pia limeboresha mfumo wa ulinzi kwa kutumia teknolojia ya kisasa (CCTV systems). Katika mwaka wa fedha 2017/18, Kampuni imekusudia kuimarisha shughuli zake kwa kununua vitendea kazi vipya kama vile; vifaa vya kupambana na moto na uokoaji (fire fighting and rescue equipment), vifaa vya kudhibiti vurugu (anti riot equipment), vifaa vya kuhakikisha usalama katika usafirishaji fedha (cash in transit equipment) na gari la kusafirishia wagonjwa (Ambulance) ili kuongeza tija kwa shirika kwa ujumla.

48. **Mheshimiwa Spika**, mradi wa matreka mpaka sasa umeshasambaza matrekta 2,222 yenye thamani ya shilingi 87,878,744,388.00. Matrekta hayo yaliuzwa kwa mkopo na fedha taslimu. Mpaka kufika Machi, 2017 jumla ya shilingi 46,513,791,226.72 zilikuwa zimekusanywa sawa na asilimia 52.9. SUMAJKT imekuwa ikitumia vyombo vya habari kutoa matangazo kwa umma ya kuwataka wakopaji kulipa madeni yao ili mradi huu uwe endelevu. Hadi kufikia mwezi Machi, 2017 matrekta mapya 80 na majembe 120 yameshawasili kwa ajili ya kuwauzia wananchi.

49. **Mheshimiwa Spika**, SUMA JKT, kupitia Kampuni ya Ujenzi (NSCD), inatekeleza miradi mbalimbali ya ujenzi wa majengo na barabara kama ifuatavyo: ujenzi wa Ofisi za Chama cha Walimu Tanzania (CWT) katika mikoa 8 ya Tanzania; ujenzi wa bandari kavu Vigwaza yenye hekta 125; na ujenzi wa miundombinu ya Kiwanda cha Sukari Mkulazi Morogoro. Kampuni hiyo imeshiriki katika ujenzi wa uzio katika mabweni ya wanafunzi wa Chuo Kikuu cha Dar es Salaam ambayo yalizinduliwa na Mhe. Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania tarehe 15 Aprili, 2017.

50. **Mheshimiwa Spika**, Idara ya Kilimo, Ufugaji na Uvuvi ya Shirika inashughulika na uzalishaji wa mazao ya chakula na biashara, mbegu bora, ufugaji na uvuvi. Katika mwaka wa fedha 2016/17 Shirika limelima mazao ya chakula na biashara ekari 4,787 na jumla ya mifugo 7,982 kati yake ng'ombe ni 1,471, mbuzi 302, kuku 5,885, kondoo 240 na nguruwe 174. Aidha, Shirika lina boti tatu za uvuvi moja ya tani 5 iko 836 KJ Mbweni JKT (Dar es Salaam) na boti mbili ziko 822 KJ Rwamkoma (Mara). Katika mwaka wa fedha 2017/18, Shirika limepanga kujielekeza kwenye kilimo cha umwagiliaji (Irrigation System) katika vikosi vya JKT ili kuongeza uzalishaji na kukabiliana na tatizo la mabadiliko ya tabia nchi. Kupitia shughuli za kilimo cha mboga mboga, SUMAJKT limeweza kuchangia kiasi cha shilingi 500 kwa siku kwa kila kijana anayehudhuria mafunzo ya JKT.

51. **Mheshimiwa Spika**, Shirika, kupitia kampuni yake Tanzu ya SUMA JKT Seed Co. Ltd, limeendelea na uzalishaji wa mbegu bora za mazao mbalimbali. Mbegu hizo huuzwa kwa kampuni mbalimbali zinazojishughulisha na uuzaji wa mbegu.

Hata hivyo, kampuni hii imekuwa ikikabiliwa na changamoto ya kutolipwa kwa wakati kutoka kwa washitiri wake. Hadi kufikia Mei, 2017 kampuni ilikuwa inadai jumla ya shilingi 494,131,226.00. Kwa kupitia Bunge lako Tukufu, natoa rai kwa kampuni zinazodaiwa kulipa madeni yao mapema iwezekanavyo ili kuliwezesha SUMA JKT Seed Co. Ltd kufikia malengo yake na kuendelea kuzalisha mbegu bora kwa faida ya Taifa letu.

52. **Mheshimiwa Spika**, katika masuala ya viwanda, SUMAJKT imeimarisha viwanda vyake vya ushonaji (Ruvu na Mgulani); utengenezaji wa samani (Chang'ombe Furniture Factory) na mradi wa ubia wa kokoto (SUMAJKT - ANIT ASFALT CO. LTD). Aidha, Shirika lipo katika mchakato wa kuanzisha viwanda vifuatavyo: Kiwanda cha Maji ya Kunywa ya Chupa; Kiwanda cha Mess Tin; Masufuria na bidhaa nyigine za *Aluminium*; Kiwanda cha Utengenezaji Bidhaa za Ngozi; Kiwanda cha Usindikaji Minofu ya Samaki na Kiwanda cha Kusindika Minofu ya Nyama.

53. **Mheshimiwa Spika**, katika kuongeza ufanisi wa utendaji wake wa kazi, SUMA JKT

imeendelea kuhuisha muundo wake. Hii ni pamoja na kutenganisha shughuli za vikosi vya Jeshi la Kujenga Taifa na zile za SUMAJKT pamoja na kwamba zinaweza kuwa katika sehemu moja. Aidha, ili kuongeza ufanisi na tija, mikataba ya utendaji imewekwa baina ya Mkurugenzi Mtendaji na Mkuu wa Jeshi la Kujenga Taifa.

Shirika la Mzinga

54. **Mheshimiwa Spika**, katika mwaka wa fedha 2016/17 Shirika la Mzinga limeendelea na utekelezaji wa majukumu yake ya msingi ya kufanya utafiti wa kuwezesha uzalishaji wa mazao ya kijeshi kwa kutumia malighafi zinazopatikana hapa nchini na kufanya matengenezo na ukarabati wa zana za kijeshi. Pamoja na changamoto ya upatikanaji wa fedha za maendeleo, Shirika limeendelea kupanua uzalishaji wa mazao ya kijeshi kwa gharama nafuu ikilinganishwa na kuagiza bidhaa hizo kutoka nje ya nchi.

55. **Mheshimiwa Spika**, katika kutekeleza azma ya Serikali ya kuwa na uchumi wa viwanda, na pia kukabiliana na changamoto za upatikaji wa malighafi za kistratejia

na mtaji, Shirika limeendelea kuchukua hatua za kujiimarisha ikiwa ni pamoja na kuongeza kasi ya kutekeleza Mpango Mkakati wa Kipindi cha Miaka Mitano (2016/17 – 2020/21). Mpango Mkakati huo unakusudia kupanua wigo wa uzalishaji wa mazao ya kijeshi, kuongeza wigo wa shughuli za Shirika kwa kuanzisha viwanda vipya vya kutengeneza baruti na kupanua mradi wa kutengeneza mashine ndogo ndogo kwa ajili ya kuwawezesha wajasiriamali (wadogo na wa kati) kufanya uchakataji na kuongezea thamani ya mazao ya kilimo na misitu. Vile vile, Shirika limekusudia kuboresha karakana ya utengenezaji samani na kuiimarisha Kampuni Tanzu ya Mzinga Holding Co. Ltd kwa kuipatia mtaji na vitendea kazi.

Shirika la Nyumbu

56. **Mheshimiwa Spika**, katika kipindi cha mwaka wa fedha 2016/17, pamoja na kutekeleza majukumu yake ya msingi ya utafiti na uhawilishaji wa teknolojia, Shirika limechangia kupunguza gharama kwa JWTZ kwa kufanya matengenezo ya zana za kijeshi kwa gharama nafuu ambazo zingepaswa kusafirishwa kwenda nje kwa matengenezo

na kuzalisha vipuli vya magari, mitambo na mashine mbalimbali. Pia, Shirika limekuwa likihusika na matayarisho ya zana, mitambo na vitendea kazi kwa vikundi vinavyokwenda katika operesheni za ulinzi wa amani. Aidha, Shirika limeshiriki katika zoezi la kitaifa la utengenezaji wa madawati kwa ajili ya shule za msingi na sekondari za Serikali. Katika hatua nyingine, Shirika limetengeza vitanda 652 kwa ajili ya maafisa na askari waliohamia Dodoma.

57. **Mheshimiwa Spika**, Shirika pia lilifanikiwa kufanya ukarabati mdogo wa nyumba za makazi na mitambo ya karakana ya Shirika; kununua vifaa vya TEHAMA na kukarabati mfumo wa umeme kiwandani. Vile vile, Shirika limeendelea kutekeleza shughuli zake za kufanya utafiti katika teknolojia ya magari na mitambo ya kijeshi, kuimarisha na kuongeza uwezo wa kuhawilisha teknolojia mbalimbali za utafiti na kukarabati miundombinu ya Shirika.

58. **Mheshimiwa Spika**, Shirika limeandaa Mpango wa Maendeleo wa Miaka Kumi (Ten Years Development Plan 2017/18 – 2026/27) wenye lengo la kuliimarisha na kulirejeshea

Shirika hadhi yake ili liweze kushiriki katika maendeleo ya uchumi wa viwanda nchini. Rasimu ya kwanza ya mpango huo imeandaliwa na kuwasilishwa kwa wadau mbalimbali ili kupata maoni na ushauri ili hatimaye kuweza kuwasilishwa kwenye ngazi za maamuzi.

Mtandao wa Mawasiliano Salama Jeshini

59. **Mheshimiwa Spika**, Wizara imeendelea kutekeleza Mradi wa Mawasiliano Salama Jeshini (Independent Mobile Secured Communication Network) ambapo hadi kufikia Machi, 2017 jumla ya minara 132 ilikuwa imesimikwa Tanzania Bara na Visiwani. Mawasiliano kupitia mtandao huo yanapatikana katika maeneo ya Zanzibar, Pwani, Dar es Salaam na baadhi ya maeneo ya Morogoro. Kazi ya kuunganisha maeneo mengine ya nchi ikiwemo Mkoa wa Dodoma kwenye mtandao huo inaendelea. Aidha, uunganishaji wa mawasiliano haya salama katika vikosi vyote Jeshini utakamilishwa mwaka wa fedha 2017/18.

Kudhibiti Uvamizi wa Maeneo ya Jeshi, Upimaji na Ulipaji Fidia

60. **Mheshimiwa Spika**, katika mwaka wa fedha 2016/17, Wizara haijaweza kupima na kulipa fidia wananchi kwa maeneo yaliyotwaliwa kwa matumizi ya Jeshi kama ilivyopangwa kutokana na upatikanaji mdogo wa fedha za maendeleo. Aidha, kwa lengo la kudhibiti uvamizi zaidi katika maeneo ya Jeshi, Wizara kupitia vikosi, vyo na shule za kijeshi, imeendelea kupanda miti na kuweka mabango kuzunguka maeneo hayo.

CHANGAMOTO ZA UTEKELEZAJI WA MPANGO NA BAJETI KATIKA MWAKA WA FEDHA 2016/17

61. **Mheshimiwa Spika**, katika mwaka wa fedha 2016/17 Wizara iliidhinishiwa jumla ya **shilingi 248,000,000,000.00**, kwa ajili ya shughuli za maendeleo na hadi kufikia mwezi Machi, 2017 kiasi kilichotolewa ni **shilingi 35,900,000,000.00** sawa na **asilimia 14.5** ya bajeti hiyo. Kutokana na kiwango cha fedha kilichopokelewa, Wizara imeweza kulipa sehemu ya madeni ya kimkataba, na kuingiza huduma za maji na umeme katika baadhi ya nyumba 6,064 pamoja na ukarabati wa miundombinu katika baadhi ya kambi.

62. **Mheshimiwa Spika**, mtiririko wa fedha kwa ajili ya matumizi mengineyo katika mwaka wa fedha 2016/17, umeleta changamoto katika kutekeleza kikamilifu mpango kazi, kulipia kwa wakati huduma na mahitaji muhimu kwa wanajeshi, vijana wanaohudhuria mafunzo ya JKT na watumishi wa Umma.

MPANGO NA MWELEKEO WA BAJETI KWA MWAKA WA FEDHA 2017/18

63. **Mheshimiwa Spika**, Mpango na Mwelekeo wa Bajeti wa Wizara ya Ulinzi na Jeshi la Kujenga Taifa katika mwaka 2017/18 unakusudia kuimarisha utendaji kazi na kuongeza ufanisi wa Jeshi katika kutekeleza majukumu yake kulingana na Dira na Dhima ya Wizara, Ilani ya Uchaguzi ya Chama cha Mapinduzi ya mwaka 2015, Mpango wa Pili wa Taifa wa Maendeleo na Maelekezo ya Mhe. Rais wakati wa kuzindua Bunge la 11 la Jamhuri ya Muungano wa Tanzania tarehe 20 Novemba, 2015. Hivyo, Wizara itaendelea kutekeleza majukumu yake muhimu katika maeneo yafuatayo:

- i. Kuliiongezea uwezo Jeshi la Ulinzi la Wananchi wa Tanzania utendaji kivita kwa kulipatia vifaa na zana

- bora pamoja na kutoa mafunzo stahiki kwa wanajeshi dhidi ya adui wa ndani na nje;
- ii. Kuimarisha mazingira mazuri ya kufanyia kazi, makazi na kuimarisha upatikanaji wa huduma, stahili na mahitaji ya msingi kwa wanajeshi na watumishi raia;
  - iii. Kuwapatia vijana wa Kitanzania mafunzo ya uzalendo, ukakamavu, umoja wa kitaifa na stadi za kazi;
  - iv. Utafiti na uhawilishaji wa teknolojia kwa madhumuni ya kuzalisha bidhaa na huduma kwa ajili ya matumzi ya kijeshi na kiraia na
  - v. Kuimarisha ushirikiano na nchi nyingine duniani katika nyanja za kijeshi na kiulinzi.

SHUKRANI

64. **Mheshimiwa Spika,** kabla sijahitimisha Hotuba yangu naomba kutoa shukrani zangu za dhati kwa wale wote walioniwezesha kufanikisha na kutekeleza jukumu la kuongoza Wizara ya Ulinzi na Jeshi la Kujenga Taifa. Aidha, napenda kutoa shukrani kwa wale wote waliotoa michango iliyosaidia kufanikisha maandalizi ya makadirio ya matumizi ya fedha ya Wizara ya Ulinzi na Jeshi la Kujenga Taifa kwa mwaka 2017/18.

65. **Mheshimiwa Spika,** naomba kutoa shukrani za pekee kwa wafanyakazi wenzangu wa Wizara ya Ulinzi na Jeshi la Kujenga Taifa nikianzia na Katibu Mkuu Dkt. Florens M. Turuka, Naibu Katibu Mkuu Bi. Immaculate P. Ngwale, Mkuu wa Majeshi ya Ulinzi Jenerali Venance S. Mabeyo, Mnadhimu Mkuu Luteni Jenerali James A. Mwakibolwa, Mkuu wa Jeshi la Kujenga Taifa Meja Jenerali Michael J. Isamuhyo, Wakuu wa Kamandi, Wakuu wa Mashirika, Maafisa, Askari na Watumishi wa Umma. Aidha, naishukuru Kamati ya Wizara iliyoandaa hotuba hii kwa ushirikiano walionipatia.

66. **Mheshimiwa Spika**, vile vile naomba niwashukuru wapiga kura wangu wa Jimbo la Kwahani kwa ushirikiano wao walionipa katika mwaka 2016/17. Ni matumaini yangu kuwa tutaendelea kushirikiana zaidi kwa manufaa ya Jimbo letu na Taifa kwa ujumla.

67. **Mheshimiwa Spika**, kwa niaba ya Serikali naomba pia kutoa shukrani zangu kwa Serikali za nchi mbalimbali, Mashirika na Wahisani kwa ushirikiano wao na Wizara ya Ulinzi na JKT. Wahisani hao ni pamoja na Jamhuri ya Watu wa China, Ujerumani, Canada, Marekani, Ufaransa, India na Uturuki. Aidha, tunazishukuru nchi rafiki kwa ushirikiano wao katika shughuli zetu mbalimbali za kiulinzi. Nchi hizo ni pamoja na Afrika Kusini, Bangladesh, DRC, Ghana, Falme za Kiarabu, Indonesia, Misri, Nigeria, Uingereza, Urusi na nchi wanachama wa Jumuiya ya Afrika Mashariki na Jumuiya ya Maendeleo ya Kusini mwa Afrika. Nchi rafiki na wahisani wamekuwa wakishirikiana na Jeshi katika mafunzo, mazoezi ya kijeshi, na kuimarisha miundombinu ya mawasiliano, makazi na tiba.

MAKADIRIO YA MAPATO NA MATUMIZI YA BAJETI YA MWAKA 2017/18

Makadirio ya Mapato

68. **Mheshimiwa Spika**, Wizara ya Ulinzi na Jeshi la Kujenga Taifa na Taasisi zake haina chanzo cha uhakika cha mapato kinachoweza kuchangia kwa kiasi kikubwa katika ukusanyaji wa maduhuli ikizingatiwa majukumu ya msingi ya Wizara hii. Chanzo kikuu cha mapato ni makusanyo ya mauzo yanayotokana na nyaraka za zabuni suala ambalo kwa sasa linashughulikiwa pia na Wakala wa Serikali wa Ununuzi na Ugavi (GPSA) kwa kiasi kikubwa.

69. **Mheshimiwa Spika**, katika mwaka 2017/18 Wizara ya Ulinzi na Jeshi la Kujenga Taifa inakadiria kukusanya jumla ya **shilingi 69,706,000.00** katika mchanganuo ufuatao:

Fungu 38 – NGOME - **Shilingi 15,601,000.00**

Fungu 39 – JKT - **Shilingi 54,003,000.00**

Fungu 57 – Wizara - **Shilingi 102,000.00**

Matumizi ya Kawaida na Maendeleo

70. **Mheshimiwa Spika**, Wizara ya Ulinzi na Jeshi la Kujenga Taifa inaomba kuidhinishiwa jumla ya **shilingi 1,725,517,816,925.00** kwa ajili ya matumizi ya kawaida na matumizi ya maendeleo ili iweze kutekeleza majukumu yake katika mwaka 2017/18. Kati ya fedha hizo **shilingi 1,506,517,816,925.00** ni kwa ajili ya Matumizi ya Kawaida na **shilingi 219,000,000,000.00** ni kwa ajili ya Matumizi ya Maendeleo. Mchanganuo kwa kila Fungu ni ufuatao:

Fungu 38 – NGOME

Matumizi ya Kawaida	Shilingi	1,205,244,289,563.00
Matumizi ya Maendeleo	Shilingi	8,000,000,000.00
Jumla	Shilingi	1,213,244,289,563.00

Fungu 39 – JKT

Matumizi ya Kawaida	Shilingi	283,362,530,783.00
Matumizi ya Maendeleo	Shilingi	6,000,000,000.00
Jumla	Shilingi	289,362,530,783.00

Fungu 57 – Wizara

Matumizi ya Kawaida	Shilingi	17,910,996,579.00
Matumizi ya Maendeleo	Shilingi	205,000,000,000.00
Jumla	Shilingi	222,910,996,579.00

MWISHO

71. ***Mheshimiwa Spika***, Naomba kutoa Hoja.

Kiambatisho Namba 1
MCHANGANUO WA FEDHA ZILIZOPOKELEWA KWA AJILI YA
MATUMIZI YA KAWAIDA NA MAENDELEO
HADI MWEZI APRILI, 2017

FUNGU 38: NGOME				
		KIASI KILICHOIDHIN-ISHWA	KIASI KILICHOTOLEWA	ASILIMIA
1	Mishahara	911,457,690,510.00	734,548,856,757.00	80.6
2	Chakula	228,889,957,000.00	150,000,000,000.00	65.5
3	Matumizi Mengineyo	47,196,063,000.00	39,227,334,687.00	83.1
4	Posho Misamaha ya kodi		34,479,000,000.00	
5	Madeni		5,168,797,629.00	
6	Maendeleo	10,000,000,000	1,000,000,000.00	10.0
	JUMLA FUNGU	1,197,543,710,510.00	964,423,989,073.00	80.5
FUNGU 39: JKT				
1	Mishahara	163,984,520,000.00	137,386,399,010.00	83.8
2	Chakula	90,400,000,000.00	37,219,096,621.00	41.2

3	Matumizi Menginevo	7,549,694,000.00	6,054,226,704.00	80.2
4	Mafunzo ya vijana	20,100,000,000.00	6,547,150,616.00	32.6
5	Maendeleo	8,000,000,000.00	1,000,000,000.00	12.5
	JUMLA FUNGU	290,034,214,000.00	188,206,872,951.00	64.9
FUNGU 57:WIZARA				
1	Mishahara(Wizara na Mashirika)	12,719,838,000.00	9,770,472,130.00	76.8
2	Ruzuku(Mashirika na Majenerali)	5,374,119,000.00	2,093,338,800.00	38.6
3	Matumizi Mengineyo	906,221,000.00	897,949,659.00	99.1
4	Maendeleo	230,000,000,000.00	33,900,000,000.00	14.7
	JUMLA FUNGU	249,000,178,000.00	46,661,760,589.00	18.7
	JUMLA KUU	1,736,578,102,510.00	1,199,292,622,613.00	69.1